

**МЕМОРАНДУМ ЗА РАЗБИРАЊЕ ЗА СОРАБОТКА ЗА ОЛЕСНУВАЊЕ
НА УВОЗОТ, ИЗВОЗОТ И ДВИЖЕЊЕТО НА СТОКИ ВО ЗАПАДЕН
БАЛКАН**

ПРЕАМБУЛА

Ние, учесниците од Западен Балкан заеднички именувани како „Страните“, а одделно како „Страна“:

ИЗРАЗУВАМЕ подготвеност за зајакнување на меѓусебните односи и разбирање, особено во областите на увозот, извозот и транзитот на стоки, со цел отстранување на пречките во меѓусебната прекуграницна трговија, придонес за напредок на економската соработка и за зголемување на обемот на меѓусебна трговска размена;

ИЗРАЗУВАМЕ решителност да ги елиминираме пречките за меѓусебна трговија на стоки и постепено да ги зајакнуваме трговските односи, подготвени сме да ги поканиме и другите учесници од Западен Балкан да се приклучат на овој Меморандум за разбирање во духот на инклузивност, регионална соработка и со цел подобрување на животот на сите во рамките на регионот, и им се обраќаме за да ги охрабриме и да се подгответ за имплементацијата на Меморандумот за разбирање;

ИМАМЕ ПРЕДВИД дека подобрувањето на меѓусебната соработка меѓу надлежните органи одговорни за царински и други контроли и постапки ќе придонесе за намалување на царинските и другите прекршоци што се штетни за економските, комерцијалните, финансиските, социјалните и културните интереси на Страните;

СЕ ПОТСЕТУВАМЕ на Договорот за трговска и економска соработка помеѓу Република Србија и Република Албанија и Договорот за економска соработка помеѓу Владата на Република Србија и Владата на Република Македонија;

ГИ ИМАМЕ ПРЕДВИД Договорот за слободна трговија во Централна Европа (ЦЕФТА 2006), Дополнителниот протокол 5 на ЦЕФТА 2006, Одлуката на Заедничкиот комитет на ЦЕФТА за воспоставување на процедура за потврдување на взајмното признавање на програмите на националните овластени економски оператори (AEOs) на страните на ЦЕФТА во врска со безбедноста и сигурноста, Договорот меѓу Владата на Република Србија и Владата на Република Северна Македонија за взајмно признавање на овластени економски оператори (AEOs), Препораката на Заедничкиот комитет на ЦЕФТА за Стратегијата за управување со царинскиот ризик, Одлуката на Заедничкиот комитет на ЦЕФТА за олеснување на трговијата со овошје и зеленчук, како и Договорот за олеснување на трговијата на СТО;

ГО ПОЧИТУВАМЕ Договорот за стабилизација и асоцијација меѓу Европската заедница и нејзините држави-членки, од една страна и Република Србија од друга страна, Договорот за стабилизација и асоцијација меѓу Република Албанија и Европската економска заедница и Спогодбата за стабилизација и асоцијација меѓу Европската заедница и нејзините држави-членки и Република Македонија;

ГО ИМАМЕ ПРЕДВИД Договорот меѓу Владата на Република Србија и Советот на министри на Република Албанија за взајемна помош во спречување, истражување и сузбивање на царински прекршиоци и Договорот меѓу Сојузната влада на Сојузна Република Југославија и Владата на Република Македонија за царинска соработка и взајемна помош;

ГО ИМАМЕ ПРЕДВИД Договорот меѓу Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на Република Северна Македонија и Министерството за земјоделство и рурален развој на Република Албанија за фитосанитарна соработка и Договорот меѓу Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на Република Северна Македонија и Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на Република Србија за фитосанитарна соработка;

ГО ИМАМЕ ПРЕДВИД Акцискиот план за заеднички регионален пазар на Западен Балкан усвоен на Самитот во Софија во ноември 2020 година, Договорот за транспорт на заедница и Декларацијата од Љубљана за олеснување на преминувањето на граничите потпишана за време на TEN-T Days 2018 година, како и заедничкото ангажирање за отстранување на сите пречки за слободно движење на стоки, луѓе, услуги и капитал предвидено во Заедничката декларација потпишана од лидерите на Република Србија, Република Албанија и Република Северна Македонија во Нови Сад, во октомври 2019 година;

ИМАМЕ НАМЕРА за отстранување на пречките за меѓусебната прекуграницна трговија со стоки и постепено подобрување на трговските односи;

ГО ИМАМЕ ПРЕДВИД целосното значење на позитивниот придонес на олеснувањето на трговијата во економскиот развој;

ОДЛУЧИВМЕ во согласност со овие цели, да го склучиме овој Меморандум за разбирање (во натамошниот текст „Меморандум“).

Член 1

Општи цели

Целите на овој Меморандум се:

- Зголемување и јакнење на економската соработка меѓу Страните,
- Поедноставување на процедурите поврзани со увоз, извоз и транзит на стоки во најголема можна мера,
- Разменување на податоци меѓу царинските и другите надлежни органи, до степен што го дозволува секое законодавство на секоја Страна,
- Промовирање на складен развој на економските односи меѓу Страните, преку проширување на меѓусебната трговија,
- Постепено отстранување на бариерите за размена на стоки.

Член 2
**Поедноставување на формалностите поврзани
со увоз, извоз и движење на стоки**

Страните треба да применуваат трговија и процедури што се однесуваат на увоз, движење на стоки кои се едноставни, разумни и непристрастни.

Страните ќе ги обноват билатералните договори за меѓународниот патен транспорт заради унапредување на режимот на транспортни дозволи за билатерален, транзит и транспорт кон трети страни, со што ќе се олесни транспортиот и трговијата во Западен Балкан.

Страните ќе ги намалат до можен степен контролите, формалностите и бројот на потребните документи за обезбедување на усогласеност, заради минимизирање на сложеноста на увозните, извозните и транзитните формалности и потребната документација. Секоја страна ќе увери дека формалностите и потребната документација:

- (а) ќе се применуваат со цел брзо ослободување и царинење на стоките;
- (б) ќе се применуваат на начин што има за цел намалување на времето и трошоците за усогласување и
- (в) ќе бидат во најмала можна мерка рестриктивни.

Заради намалување на трошоците и непотребните задржувања на меѓусебната трговска размена, Страните ќе користат ефикасни трговски процедури базирани на и во согласност со меѓународни стандарди, посебно со стандардите и препораките на Центарот за олеснување на трговија и електронски бизнис на Обединетите нации (United Nations Centre for Trade Facilitation and Electronic Business (UN/CEFACT), Светската трговска организација (WTO), Меѓународната организација за стандардизација (ISO), Светската царинска организација (WCO), вклучително и принципите на Ревидираната конвенција за поедноставување и хармонизација на царинските постапки (Revised Kyoto Convention), Комисијата на Кодекс Алиментариус (Codex Alimentarius Commission), Светската организација за здравје на животни, како и Меѓународната конвенција за заштита на растенија (International Plant Protection Convention IPPC) и соодветните меѓународни и регионални организации што работат во рамки на IPPC.

Член 3
Транзит

Царинските органи на Страните ќе соработуваат со цел да ги обезбедат условите за поедноставување на постапката за транзит меѓу нив, во најголема можна мера.

Член 4

Доверливост и заштита на информациите

Сите информации добиени во рамките на овој Меморандум за разбирање ќе се сметаат за доверливи и ќе се третираат со барем истото ниво на заштита и доверливост што на тој вид на информации им го обезбедува законодавство на страната што ги примила информациите.

Член 5

Соработка на царински и други надлежни органи

Секоја Страна треба да увери дека нејзините надлежни органи што се одговорни за граничните и други контроли и постапки поврзани со увоз, извоз и транзит на стоки ќе соработуваат меѓусебно и ќе ги координираат активностите со цел олеснување на трговијата.

Контролите што ќе ги вршат надлежните органи наведени во ставот I на овој член ќе се базираат првенствено на анализа на ризикот, преку користење на техники за електронска обработка на податоци, со цел идентификување и проценка на ризиците и примена на потребните мерки врз основа на критериуми развиени кај секоја од страните и каде што е возможно, на меѓународно ниво.

Член 6

Безбедност на храна, ветеринарни и фитосанитарни прашања

Страните треба да вложат заеднички напори за олеснување на движењето на животните, производите и храната од животинско потекло за истовремено спречување на ширење на заразни болести на животните, на производите и на храната од животинско потекло кои се штетни за здравјето, за развивање на соработка во областа на ветеринарството и безбедноста на храната, соработка за олеснување на движењето на растенијата и производите од растително потекло, храната и добиточна храна од растително и мешано потекло, истовремено да се спречи ширењето на карантински штетници на растенијата, како и да се поедностават постапките од областа на безбедноста на храната, да се спречи ширење на штетни организми врз растенијата и растителните производи, да се олесни и продлабочи меѓусебната трговија со растенија и растителни производи и друго, кои се предмет на фитосанитарна инспекција и да се соработува за олеснување.

Надлежните органи на Страните ќе се информираат меѓусебно за ветеринарно-санитарните и фитосанитарните услови за увоз и транзит на стоки.

Увозот, извозот и транзитот на растенија, производи од растително потекло и други предмети што подлежат на фитосанитарна контрола (во натамошниот текст „пратки“) може да се изврши само доколку се исполнети фитосанитарните услови во согласност со прописите за здравствена заштита на растенијата во страната увозник и транзитната страна.

Страните ќе ги преземат сите неопходни фитосанитарни мерки за спречување на ширење на карантински штетници на растенијата од пратките на растенијата и производите од растително потекло што се извезуваат, во согласност со специфичните фитосанитарни барања на страната увозник и транзитната страна.

Увозот на храна и добиточна храна од растително и мешано потекло може да се изврши само ако се исполнести пропишаните услови во согласност со прописите за безбедност на храната што се во сила во страната увозник.

Извештаите на официјалните овластени лаборатории за тестирање храна и храна од растително и мешано потекло и официјалните овластени лаборатории за тестирање храна и добиточна храна од растително потекло се взајмно признаени од надлежните органи на Страните.

При увозот, пратките храна и добиточна храна од растително и мешано потекло мора да бидат придружени со резултати од лабораториски анализи не постари од четири (4) месеци, извршени со акредитирани методи и издадени од акредитирани лаборатории.

Секоја договорна страна го задржува правото да ги контролира и испитува пратките на храна и добиточна храна од растително и мешано потекло при увозот.

Страните официјално назначуваат лаборатории за вршење лабораториски тестови и дијагностицирање на примероци земени за време на фитосанитарните контроли. Страните се согласуваат взајмно да ги признаваат резултатите од лабораториската анализа од официјалните овластени лаборатории за примероци земени од пратки што се предмет на увоз.

Ако при увоз бидејќи утврдено дека пратката храна не ги исполнува пропишаните услови за храна на страната увозник, надлежниот орган на страната увозник веднаш ќе го извести надлежниот орган на страната извозник и ќе преземе мерки во согласност со нејзините домашни правила.

Надлежните органи на Страните меѓусебно ќе се известуваат за мерките за ограничување или забрана за увоз на храна и добиточна храна од растително и мешано потекло.

Надлежните органи на Страните ќе ги разменуваат обрасците на ветеринарните и фитосанитарните здравствени сертификати кои ги придружуваат пратките до Страните и ќе се известуваат едни со други за нивните измени.

Надлежните органи на Страните ќе одредат лица надлежни за соработка и координација на активностите во областа на здравјето на животните, здравјето на растенијата, како и карантинот на растенијата и безбедноста на храната.

Член 7

Слободно движење на прехранбени производи

Страните треба да вложат заеднички напори за олеснување на движенето на прехранбените производи, односно нова храна, храна за специфични групи на население (храна за новороденчиња и деца, храна за специјални медицински цели, замени за комплетна дневна диета за луѓе на диета за слабеење), додатоци во исхраната (диетална храна), храна со променет нутритивен состав (храна за лица нетolerантни на глутен, замени на сол за човечка исхрана, храна збогатена со витамиини, минерали и други супстанции со нутритивен или физиолошки ефект, итн.), соли за исхрана на луѓето и производство на храна, адитиви за храна, вкусови на храна, ензими за храна, помагала за производство на храна, вода за пиење во оригинално пакување (природен минерал, изворска и трпезариска вода) и истовремено ќе спречува воведување на заразни болести пренесени од храна и небезбедни производи штетни за човековото здравје, како и развој на соработка во областа на безбедноста на храната и работа на поедноставување на процедурите во областа на безбедноста на храната.

Производите од став I на овој член може дополнително да се наведат во посебен анекс.

Надлежните органи на Страните меѓусебно се информираат за условите за увоз на пратки со прехранбени производи од ставот I на овој член.

Надлежните органи на Страните ќе разменуваат формулари за здравствени сертификатори ги придржуваат пратките до Страните и меѓусебно ќе се известуваат за нивните измени.

Член 8

Слободно движење на индустриски непрехранбени производи

Страните треба да вложат заеднички напори за унапредување на меѓусебната трговија, отстранување на техничките бариери за трговија со индустриски непрехранбени производи преку овозможување на слободно движење на индустриски непрехранбени производи на начин што не ја ограничува меѓународната трговија, истовремено да го обезбедат потребното ниво на безбедност на производот и заштита на животот и здравјето на луѓето, животните и животната средина.

Врз основа на ISO/IEC Водич 68 - Аранжмани за признавање и прифаќање на резултатите од проценката на сообразноста, а имајќи ја предвид важноста на статусот на националните тела за акредитација како потписнички на договорот за ЕА МЛА со Европската организација за акредитација (EA), Страните треба да вложат заеднички напори со цел поедноставување на постапката за прифаќање на сертификатите за сообразност и исто така, меѓусебнода ги прифатат извештаите од тестовите од акредитираните лаборатории кои се однесуваат на индустриски непрехранбени производи доколку телата за акредитација на Страните имаат статус на потписнички на договорот, што овозможува заемно признавање на еквивалентноста на системот за акредитација до степен што вклучува област на лаборатории за тестирање (EA

MLA). Страните можат да го прошират обемот на соработка во однос на обемот на акредитација и постигнувањето на целите и предметот на овој Меморандум.

Член 9 **Завршни одредби**

Овој меморандум стапува на сила на денот на последното известување со кое Страните меѓусебно се информираат дека се исполнети нивните внатрешни процедури за стапувањето на сила на Меморандумот.

Овој меморандум може да се измени по заедничка согласност на сите Страни.

Меморандумот ќе остане на сила на неодредено време, освен ако една од страните не извести за својата намера да се повлече од овој Меморандум. Во таков случај, Меморандумот ќе се раскине 30 дена по датумот на тоа писмено известување.

Сите проблеми што можат да се појават при примената на овој Меморандум ќе се решат со заедничка согласност преку надлежните органи на Страните.

Спроведувањето на овој Меморандум не го нарушува исполнувањето на обврските на Страните согласно билатералните и мултилатералните меѓународни договори на кои една од Страните е потписник или произлегува од нивното членство во меѓународни и регионални организации. Страните ги применуваат стандардите, правилата, прописите и процедурите на меѓународните организации во кои тие членуваат.

Склучен во Скопје, на 29 јули 2021 година во три оригинални примероци, на македонски, српски, албански и английски јазик, а сите текстови се подеднакво важни. Во случај на разлики во толкувањето на овој Меморандум, ќе преовлада текстот на английски јазик.

Александар Вучиќ
Претседател на Република
Србија

A. Вучиќ

Еди Рама
Премиер на
Република Албанија

Зоран Заев
Претседател на Владата на
Република Северна Македонија

Z. Заев

**МЕМОРАНДУМ О РАЗУМЕВАЊУ
О САРАДЊИ НА ОЛАКШАЊУ УВОЗА, ИЗВОЗА И КРЕТАЊА РОБЕ НА
ЗАПАДНОМ БАЛКАНУ**

ПРЕАМБУЛА

Ми, учесници са За падног Балкана, заједнички названи „уговорне стране“, а појединачно „уговорна страна“;

Изражавајући спремност за јачање међусобних односа и разумевања, посебно у области увоза, извоза и кретања робе, са циљем да слимимо препреке у међусобној трговини, допринесемо напретку економске сарадње и повећању обима међусобне трговинске размене;

Решени да слимимо препреке за међусобну трговину робом и да постепено унапређујемо трговинске односе, спремни смо да позовемо остале учеснике са Западног Балкана да се придруже овом Меморандуму о разумевању у духу инклузивности, регионалне сарадње и у циљу побољшања живота свих унутар региона и обратићемо се свима како би их охрабрили и припремили за примену Меморандума о разумевању;

Сматрајући да ће унапређење међусобне сарадње надлежних органа одговорних за царинске и друге контроле и процедуре допринести привредним, трговинским, финансијским, друштвеним и културним интересима уговорних страна;

Подсећајући на Споразум о трговини и економској сарадњи између Републике Србије и Републике Албаније и Споразум о економској сарадњи између Владе Републике Србије и Владе Републике Македоније;

Имајући у виду Споразум о слободној трговини у Централној Европи – CEFTA 2006, Додатни протокол 5 уз CEFTA 2006, Одлуку Заједничког комитета Споразума о слободној трговини у Централној Европи о успостављању поступка валидашије међусобног признавања националних програма овлашћених привредних субјеката у погледу сигурности и безбедности (AEOS) CEFTA уговорних страна, Споразум између Владе Републике Србије и Владе Републике Северне Македоније о узајамном признавању одобрења овлашћених привредних субјеката за сигурност и безбедност (AEOS), Препоруку Заједничког комитета CEFTA о стратегији управљања царинским ризиком, Одлуку Заједничког комитета CEFTA о олакшицама за воће и поврће, као и Споразум о олакшавању трговине Светске трговинске организације;

Имајући у виду „Споразум о стабилизацији и придрживању између Европских заједница и њихових држава чланица, с једне стране, и Републике Србије, с друге стране“, „Споразум о стабилизацији и придрживању између Републике Албаније и Европске економске заједнице“ и Споразум о стабилизацији и придрживању између Европских заједница и њихових држава чланица и Републике Македоније;

Имајући у виду Споразум између Владе Републике Србије и Савета министара Републике Албаније о узајамној помоћи у спречавању, истраживању и сузбијању царинских прекраја и Споразум између Савезне Владе Савезне Републике Југославије и Владе Републике Македоније о царинској сарадњи и узајамној помоћи;

Имајући у виду Споразум између Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Северне Македоније и Министарства пољопривреде и руралног развоја Републике Албаније о фитосанитарној сарадњи и Споразум између Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Северне Македоније и Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије о фитосанитарној сарадњи;

Узимајући у обзир Акциони план за заједничко регионално тржиште западног Балкана усвојен на самиту у Софији новембра 2020. године, Уговор о транспортној заједници и Љубљанску декларацију о олакшицама преласка границе потписану током TEN-T дана 2018. године, као и заједничко ангажовање и елиминисање свих препека слободном кретању робе, људи, услуга и капитала, како је то предвиђено Заједничком декларацијом, коју су потписали лидери Републике Србије, Републике Албаније и Републике Северне Македоније у Новом Саду, октобра 2019. године;

У намери да уклоне препеке у међусобној трговини робом и прогресивно унапреде трговинске односе;

Узимајући у обзир значај позитивног доприноса олакшавања трговине економском развоју;

Одлучили смо, да у складу са овим циљевима, закључимо Меморандум о разумевању (у даљем тексту: Меморандум).

Члан 1.

Општи циљеви

Циљеви овог Меморандума су:

- а) развој и унапређење економске сарадње између уговорних страна,
- б) поједностављење процедуре у вези са увозом, извозом и кретањем робе, у највећој могућој мери,
- в) размена података између царинских и других надлежних органа, у мери у којој то дозвољава законодавство уговорних страна,
- г) промовисање кроз повећање узајамне трговине, усклађеног развоја економских односа између уговорних страна,
- д) постепено уклањање препека у трговини робом.

Члан 2.

Поједностављење формалности у вези са увозом, извозом и кретањем робе

Уговорне стране примењиваће једноставне, оправдане и непристрасне трговинске и процедуре у вези са увозом, извозом и кретањем робе.

Уговорне стране ће обезбедити обнављање билатералних споразума о међународном друмском превозу како би се ублажио режим транспортних дозволи за билатералне, транзитне и треће стране, што ће олакшати транспорт и трговину на Западном Балкану.

Уговорне стране ограничиће, у мери у којој је то могуће, контроле, формалности и број докумената потребних како би се обезбедила примена закона у циљу смањења учесталости и сложености формалности увоза, извоза и кретања као и захтеве за документацијом.

Свака уговорна страна обезбедиће да такве формалности и документација:

- (а) се примењују са циљем брзог пуштања и царинања робе;
- (б) се примењују на начин који има за циљ смањење времена и трошкова усклађивања и
- (в) представљају најмање рестриктивне трговинске мере.

Уговорне стране користиће ефикасне трговинске поступке у циљу смањења трошкова и непотребних кашњења у међусобној трговини, заснованих, по потреби, на међународним стандардима, посебно на стандардима, смерницама и препорукама Центра за олакшавање трговине и електронско пословање Уједињених нација (United Nations Centre for Trade Facilitation and electronic Business) (UN/ CEFACT), Светске трговинске организације (WTO), Међународне организације за стандардизацију (ISO), Светске царинске организације (WCO) укључујући принципе Ревидиране међународне конвенције о поједностављењу и усклађивању царинских процедура (Ревидирана Кјото конвенција), Комисије Codex Alimentarius (Codex Alimentarius Commission), Светске организације за здравље животиња (the World Organization for Animal Health), као и Међународне конвенције за заштиту биља (International Plant Protection Convention - IPPC) и релевантних међународних и регионалних организација које послују у оквиру ње.

Члан 3.

Транзит

Царински органи уговорних страна сарађиваће ради обезбеђења услова за поједностављење транзитног поступка међу њима, у највећој могућој мери.

Члан 4.

Поверљивост и заштита података

Све информације добијене на основу овог Меморандума се сматрају поверљивим и уживаће барем исте мере заштите и поверљивости које таква информација ужива у складу са законодавством уговорне стране која прими такву информацију.

Члан 5.

Сарадња царинских и других надлежних органа

Свака уговорна страна обезбедиће да њени надлежни органи, одговорни за царинске и друге контроле и процедуре који се односе на увоз, извоз и транзит робе, сарађују међусобно и координирају своје активности са циљем олакшања трговине.

Контроле које врше органи из става 1. овог члана првенствено ће се заснивати на анализи ризика уз употребу техника електронске обраде података у сврху утврђивања и процене ризика, као и у сврху примене неопходних мера на основу критеријума развијених у уговорним странама, и где је то могуће, на међународном нивоу.

Члан 6.

Безбедност хране, ветеринарска и фитосанитарна питања

Уговорне стране уложиће заједничке напоре за олакшање промета животиња, производа и хране животињског порекла и да истовремено онемогуће уношење заразних болести животиња и по здравље штетних производа и хране животињског порекла, развијаће сарадњу у области ветеринарства и безбедности хране, сарадњу на олакшању промета биља и биљних производа, хране и хране за животиње биљног и мешовитог порекла, а да истовремено онемогуће уношење карантински штетних организама биља и радиће на поједностављењу процедуре у области безбедности хране са циљем заштите од уношења и ширења штетних организама на биљкама и биљним производима, како би олакшале и продубиле међусобну трговину биљкама и биљним производима и другим предметима који су предмет фитосанитарне инспекције, и сарађиваће на олакшицама.

Надлежни органи уговорних страна ће се узајамно обавештавати о ветеринарско-санитарним и фитосанитарним условима за увоз и транзит пошиљака.

Увоз, извоз и транзит биља, биљних производа и других објекта и предмета који су предмет фитосанитарне контроле (у даљем тексту: „пошиљке”) може се вршити само ако су испуњени фитосанитарни услови у складу са прописима о здрављу биља уговорне стране увоза и транзита.

Уговорне стране ће предузимати све неопходне фитосанитарне мере ради спречавања уношења карантински штетних организама са пошиљкама биља и биљних производа које се извозе, у складу са специфичним фитосанитарним захтевима уговорне стране увоза и транзита.

Увоз хране и хране за животиње биљног и мешовитог порекла може се обављати само ако су испуњени прописани услови у складу са прописима о безбедности хране који су на снази у уговорној страни увоза.

Надлежни органи уговорних страна међусобно ће признавати извештаје званично овлашћених лабораторија о испитивању хране и хране за животиње мешовитог порекла и званично овлашћених лабораторија за испитивање хране и хране за животиње биљног порекла.

Приликом увоза, пошиљке хране и хране за животиње биљног и мешовитог порекла морају бити праћене резултатима лабораторијских анализа које нису старије од четири (4) месеца, а које се обављају акредитованим методама и издате од стране званично овлашћених лабораторија.

Свака уговорна страна задржава право на контролу и испитивање пошиљака хране и хране за животиње биљног и мешовитог порекла при увозу.

Уговорне стране ће званично именовати лабораторије за спровођење лабораторијских испитивања и дијагностиковања узорака узетих током фитосанитарних контрола. Уговорне стране се слажу да узајамно признају резултате лабораторијске анализе званично овлашћених лабораторија на узорцима узетим из пошиљки које су предмет увоза.

Ако се при увозу утврди да пошиљка хране не испуњава прописане услове о храни уговорне стране увоза надлежни орган уговорне стране увоза ће одмах о томе обавестити надлежни орган уговорне стране извоза и предузети мере у складу са својим прописима.

Надлежни органи уговорних страна ће се узајамно обавештавати о мерама ограничења или забране увоза хране и хране за животиње биљног и мешовитог порекла.

Надлежни органи уговорних страна ће усаглашавати/размењивати обрасце ветеринарских и фитосанитарних здравствених сертификата који прате пошиљке у уговорне стране и узајамно ће се обавештавати о њиховим изменама и допунама.

Надлежни органи уговорних страна одредиће лица надлежна за сарадњу и координацију активности у области здравља животиња, фитосанитарних питања и безбедности хране.

Члан 7.

Слободан промет прехранбених производа

Уговорне стране уложиће заједничке напоре за олакшање промета хране, односно нове хране, хране за специфичне популационе групе (храна за одојчад и малу децу, храна за посебне медицинске намене, замене за комплетну дневну исхрану за особе на дијети за мршављење), додатака исхрани (дијететски суплементи), хране са измененим нутритивним саставом (храна за особе интолерантне на глутен, замене за со за људску исхрану, храна обогаћена витаминима, минералима и другим супстанцима са хранљивим или физиолошким ефектом и др), соли за исхрану људи и производњу хране, прехранбених адитива, прехранбених арома, прехранбених ензима, помоћних средстава у производњи хране, воде за пиће у оригиналној амбалажи (природне минералне, изворске и стоне воде) и истовремено онемогућити уношење заразних болести које се преносе храном и небезбедних производа штетних по здравље људи, развијаће сарадњу у области безбедности хране и радиће на поједностављењу процедуре у области безбедности хране.

Производи из става 1. овог члана могу се додатно навести у посебном прилогу.

Надлежни органи уговорних страна ће се узајамно обавештавати о условима за увоз пошиљки хране из става 1. овог члана.

Надлежни органи уговорних страна ће разменити обрасце здравствених сертификата који прате пошиљке у уговорне стране и узајамно ће се обавештавати о њиховим изменама и допунама.

Члан 8.

Слободан промет индустријских непрехрамбених производа

Уговорне стране уложиће заједничке напоре за унапређење међусобне трговине, уклањање техничких баријера у трговини индустријским непрехрамбеним производима, тако што ће се омогућити слободан промет индустријских непрехрамбених производа на начин који не представља ограничавање међународне трговине, уз обезбеђивање прописаног нивоа безбедности производа и заштите живота и здравља људи, животиња и околине.

Водећи се документом ISO/IEC Guide 68 - Договори о признавању и прихватавању резултата оцењивања усаглашености и имајући у виду значај статуса националних акредитационих тела као потписнице EA MLA са Европском организацијом за акредитацију (EA), уговорне стране уложиће заједничке напоре у циљу поједностављења процедуре о усаглашености, као и међусобног прихватања извештаја акредитованих лабораторија, који се односе на индустријске непрехрамбене производе, све док национална тела за акредитацију уговорних страна имају статус потписника споразума којим се међусобно признаје еквивалентност система акредитације у обиму који обухвата област испитних лабораторија (EA MLA). Уговорне стране могу проширити обим сарадње у смислу обима акредитације и остварења циљева и предмета овог Меморандума.

Члан 9.

Завршне одредбе

Овај Меморандум ступа на снагу на дан последњег обавештења којим се уговорне стране међусобно обавештавају да су испуњени њихови интерни поступци за ступање на снагу Меморандума.

Овај Меморандум може бити изменењен уз обострану сагласност свих уговорних страна.

Меморандум остаје на снази неограничено, осим ако једна од уговорних страна не саопшти своју намеру да се повуче из овог Меморандума. У том случају Меморандум ће бити раскинут 30 дана након датума писменог обавештења.

Сви спорови који могу настати приликом примене овог Меморандума решаваће се уз обострану сагласност путем надлежних органа страна уговорница.

Спровођење овог Меморандума неће прејудицирати испуњавање обавеза уговорних страна по билатералним и мултилатералним међународним споразумима чији је потписник једна од уговорних страна или које произистичу из њиховог чланства у међународним и регионалним организацијама. Уговорне стране ће применљивати стандарде, правила, прописе и поступке међународних организација чији су чланови.

Закључено у Скопљу, 29. јула 2021. године у три оригинална примерка, на српском, албанском, македонском и енглеском језику, при чemu су сви текстови подједнако веродостојни. У случају разлика у тумачењу овог Меморандума, енглески текст ће имати предност.

Александар Вучић
Председник
Републике Србије

А. Вучић

Еди Рама
Премијер
Републике Албаније

Зоран Заев
Председник Владе
Републике Северне
Македоније

Зоран Заев

**MEMORANDUM MIRËKUPTIMI
PËR BASHKËPUNIMIN PËR LEHTËSIMIN E IMPORTEVE, EKSPORTËVE
DHE LËVIZJES SË MALLRAVE NË BALLKANIN PERËNDIMOR**

PREAMBULË

Ne, Pjesëmarrësit e Ballkanit Perëndimor referuar kolektivisht si "Palët" dhe individualisht si "Pala";

DUKE SHPREHUR gatishmérinë për të forcuar marrëdhëniet dhe mirëkuptimin e ndërsjellë, veçanërisht në fushën e importeve, eksportëve dhe lëvizjes së mallrave, me qëllim eliminimin e pengesave në tregtinë e ndërsjellë, për të kontribuar në progresin e bashkëpunimit ekonomik dhe për të zgjeruar objektin e shkëmbimit të ndërsjellë tregtar;

DUKE VENDOSUR të eleminojmë pengesat në tregtinë e përbashkët të mallrave dhe për të forcuar në mënyrë progressive marrëdhëniet tregtare jemi gati të ftojmë pjesëmarrësit e tjera të Ballkanit Perëndimor për t'ju bashkuar Memorandumit të Mirëkuptimit nën frymën e përfshirjes, bashkëpunimit rajonal dhe me qëllim përmirësimin e jetës brenda të gjithë rajonit, dhe do të kontaktojmë secilin për t'i inkurajuar ata dhe për t'i përgatitur për zbatimin e Memorandumit të Mirëkuptimit;

DUKE PASUR PARASYSH që përmirësimi i bashkëpunimit të ndërsjellë ndërmjet autoritetëve kompetente, përgjegjëse për doganat dhe kontrolllet dhe procedurat e tjera, do të kontribuojë në interesat ekonomike, tregtare, financiare, sociale dhe kulturore të Palëve;

DUKE RISJELLË NË VËMENDJE Marrëveshjen për Bashkëpunimin Tregtar dhe Ekonomik ndërmjet Republikës së Serbisë dhe Republikës së Shqipërisë, dhe Marrëveshjen e Bashkëpunimit Ekonomik ndërmjet Republikës së Serbisë dhe Qeverisë së Republikës së Maqedonisë;

DUKE RIKUJTUAR Marrëveshjen e Tregtisë së Lirë të Evropës Qendrore (CEFTA 2006), Protokollin Shtesë 5 të CEFTA 2006, Vendimin e Komitetit të Përbashkët të Marrëveshjes së Tregtisë së Lirë të Evropës Qendrore që përcaktion procedurën e vlefshmërisë për njohjen e ndërsjellë të Programeve kombëtare të Operatorëve Ekonomik të Autorizuar të Palëve të CEFTA-s në lidhje me sigurimin dhe sigurinë (AEOS), Marrëveshjen ndërmjet Qeverisë së Republikës së Serbisë dhe Qeverisë së Republikës të Maqedonisë së Veriut për Njohjen e Ndërsjellë të Operatorit të Autorizuar Ekonomik – Autorizimet (AEOS) të Sigurimit dhe Sigurisë, Rekomandimin e Komitetit të Përbashkët të CEFTA-s për Strategjinë e Menaxhimit të Rrezikut Doganor, Vendimin e Komitetit të Përbashkët të CEFTA-s për Lehtësimin e Tregtisë për Frutat dhe Perimet, si dhe Marrëveshjen për Lehtësimin e Tregtisë të OBT-së;

DUKE MARRË NË KONSIDERATË "Marrëveshjen e Stabilizim-Asociimit ndërmjet Komuniteteve Evropiane dhe Shteteve të tyre Anëtare, nga njëra anë dhe Republikës së Serbisë", nga ana tjetër, dhe "Marrëveshjen e Stabilizim-Asociimit ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Komunitetit Ekonomik Evropian" dhe Marrëveshjen e Stabilizim-Asociimit ndërmjet Komuniteteve Evropiane dhe Shteteve të tyre Anëtare dhe Republikës së Maqedonisë;

DUKE RIKUJTUAR Marrëveshjen ndërmjet Qeverisë së Republikës së Serbisë dhe Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë për Ndihmën e Ndërsjellë në Parandalimin, Hetimin dhe Luftimin e Veprave Penale Doganore dhe Marrëveshjen ndërmjet Qeverisë Federale të Republikës Federale të Jugosllavisë dhe Qeverisë të Republikës së Maqedonisë për Bashkëpunim Doganor dhe Ndihmë të Ndërsjellë;

DUKE RIKUJTUAR Marrëveshjen ndërmjet Ministrisë së Bujqësisë, Pyjeve dhe Ekonomisë Ujore të Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural të Republikës së Shqipërisë për bashkëpunimin fitosanitar dhe Marrëveshjen ndërmjet Ministrisë së Bujqësisë, Pyjeve dhe Ekonomisë Ujore të Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe Ministrisë së Bujqësisë, Pyjeve dhe Menaxhimit të Ujrave të Republikës së Serbisë për bashkëpunimin fitosanitar;

DUKE MARRË NË KONSIDERATË Planin e Veprimit për Tregun e Përbashkët Rajonal në Ballkanin Perëndimor të miratuar në Samitin e Sofjes në nëntor 2020, Traktatin e Komunitetit të Transportit dhe Deklaratën e Lubjanës për Lehtësimin e Kalimit të Kufirit të nënshkruar gjatë Ditëve të TEN-T 2018, si dhe angazhimin e përbashkët dhe climinimin e të gjitha pengesave për lëvizjen e lirë të mallrave, njerëzve, shërbimeve dhe kapitalit, siç parashikohet në Deklaratën e Përbashkët të nënshkruar nga drejtuesit e Republikës së Serbisë, Republikës së Shqipërisë dhe Republikës së Maqedonisë së Veriut në Novi Sad në tetor 2019;

DUKE VENDOSUR të eliminojnë pengesat në tregtinë e ndërsjellë të mallrave dhe të përmirësojnë progresivisht marrëdhëniet tregtare;

DUKE PASUR PLOTËSISHT PARASYSH rëndësinë e kontributit pozitiv të lehtësimit të tregtisë në zhvillimin ekonomik;

KANË VENDOSUR, në zbatim të këtyre objektivave, të lidhin këtë Memorandum Mirëkuptimi (në vijim i referuar si "Memorandumi").

Neni 1
Objektivat e përgjithshëm

Objektivat e këtij Memorandumi janë:

- a. ritja dhe forcimi i bashkëpunimit ekonomik ndërmjet Pali;ve;
- b. thjeshtimi i procedurave në lidhje me importet, eksportet dhe lëvizjen e mallrave, në masën më të gjerë të mundshme;
- c. shkëmbimi i të dhënave ndërmjet autoriteteve të doganave dhe autoriteteve të tjera kompetente në masën që e lejon legjislacioni i se cilës Pali;
- d. promovimi, nëpërmjet zgjerimit të tregtisë së ndërsjellë, i zhvillimit harmonik të marrëdhënieve ekonomike ndërmjet Pali;ve,
- e. eliminimi gradualist i pengesave në tregtinë e mallrave.

Neni 2
**Thjeshtimi i formaliteteve të lidhura me
importin, eksportin dhe lëvizjen e mallrave**

Pali duhet të zbatojnë tregtinë dhe procedurat në lidhje me importin, eksportin dhe lëvizjen e mallrave që janë të thjeshta, të arsyeshme dhe të paanshme.

Pali do të sigurojnë rinovimin e marrëveshjeve dypalëshe për transportin rrugor ndërkombëtar, në mënyrë që të lehtësojnë regjimin e lejeve të transportit për vendet dypalëshe, transit dhe vendet e treta, duke lehtësuar në këtë mënyrë transportin dhe tregtinë në Ballkanin Perëndimor.

Pali reduktojnë, në masën e mundshme, kontrollin, formalitetet dhe numrin e dokumenteve të kërkuara për të garantuar pajtueshmëri, me qëllim minimizimin e incidencës dhe kompleksitetit të formaliteteve të importit, eksportit dhe lëvizjes dhe kërkesave të dokumentacionit, secila Pali garanton që këto formalitetë dhe kërkesa dokumentacioni:

- (a) janë zbatuar, me qëllim çlirimin dhe zhdoganimin e shpejtë të mallrave;
- (b) janë zbatuar në një mënyrë që synon reduktimin e kohës dhe kostos së pajtueshmërisë;
dhe
- (c) janë në masën më të ulët kufizuese tregtare.

Pali duhet të përdorin procedura efikase tregtare, me qëllim uljen e kostove dhe vonesave të panevojshme në tregtinë ndërmjet tyre, bazuar, sipas rastit, në standarde ndërkombëtare, në veçanti standarde, udhëzimet dhe rekomandimet e Qendrës së Kombeve të Bashkuara për Lehtësimin e Tregtisë dhe Biznesin Elektronik (KB /CEFACT), Organizatës Botërore të Tregtisë (OBT), Organizatës Ndërkombëtare për Standardizim (ISO), Organizatës

Botërore të Doganave (OBD), duke përfshirë parimet e Konventës Ndërkombëtare të Rishikuar për Thjeshtimin dhe Harmonizimin e Procedurave Doganore (Konventa e Rishikuar e Kiotos), Komisionit të Codex Alimentarius, Organizatës Botërore për Shëndetin e Kafshëve, si dhe Konventës Ndërkombëtare për Mbrojtjen e Bimëve (KNMB) dhe organizatave përkatëse ndërkombëtare dhe rajonale që veprojnë brenda kuadrit të KNMB-së.

Neni 3 Transiti

Autoritetet doganore të Palëve bashkëpunojnë në mënyrë që të sigurojnë kushtet për të thjeshtuar procedurën e transitit ndërmjet tyre, në masën më të gjërë të mundshme.

Neni 4 Konfidencialiteti dhe mbrojtja e informacionit

I gjithë informacioni i marrë nën këtë Memorandum konsiderohet konfidencial dhe trajtohet të paktën me të njëjtin nivel mbrojtjeje dhe konfidencialiteti ashtu si informacioni i dhënë në bazë të legjislacionit të Palës që ka marrë informacionin.

Neni 5 Bashkëpunimi i autoriteteve doganore dhe autoriteteve të tjera kompetente

Secila Palë duhet të garantojë që autoritetet e saj kompetente, përgjegjëse për doganat dhe kontrolllet dhe procedurat e tjera të lidhura me importin, eksportin dhe transitin e mallrave, të bashkëpunojnë me njëra-tjetrën dhe të koordinojnë aktivitetet e tyre për të lehtesuar tregtinë.

Kontrolllet e kryera nga autoritetet e përmendura në paragafin 1 të këtij Neni, bazohen kryesisht në analizën e rrezikut, duke përdorur teknikat elektronike të përpunimit të të dhënavëve, me qëllim identifikimin dhe vlerësimin e rreziqeve dhe zbatimin e masave të nevojshme, në bazë të kriterieve të zhvilluara në nivel të Palëve dhe, kur është e mundur, në nivel ndërkombëtar.

Neni 6 Siguria ushqimore, çështje veterinare dhe fitosanitare

Palët duhet të bëjnë përpjekje të përbashkëta për të lehtesuar lëvizjen e kafshëve, produkteve dhe ushqimeve me origjinë shtazore dhe në të njëjtën kohë për të parandaluar hyrjen e sëmundjeve ngjitëse të kafshëve dhe të produkteve dhe ushqimeve me origjinë shtazore të dëmshme për shëndetin, për të zhvilluar bashkëpunimin në fushën e sigurisë veterinare dhe ushqimore, bashkëpunimin për lehtësimin e lëvizjes së bimëve dhe produkteve me origjinë bimore, ushqimit dhe ushqimit për kafshë me origjinë bimore dhe të përzier, duke parandaluar hyrjen e dëmtuesve të bimëve në karantinë, si dhe për të punuar për thjeshtimin e procedurave në fushën e sigurisë ushqimore për të mbrojtur nga futja dhe

përhapja e organizmave të dëmshëm në bimë dhe produkte bimore, për të lehtësuar dhe thelluar tregtinë e ndërsjellë të bimëve dhe produktave bimore dhe objekteve dhe zërave të tjera, që i nënshtronen inspektimit fitosanitar dhe të bashkëpunojnë për lehtësimin.

Autoritetet kompetente të Palëve informojnë njëri-tjetrin për kërkesat veterinare-sanitare dhe fitosanitare për importin dhe transitin e mallrave.

Importi, eksporti dhe transiti i bimëve, produktave me origjinë bimore dhe objekteve të tjera që i nënshtronen kontrollit fitosanitar (në vijim të referuara si "dërgesa") mund të kryhen vetëm nëse kërkesat fitosanitare plotësohen në përputhje me rregulloret e shëndetit të bimëve të Palës importuese dhe të transitit.

Palët marrin të gjitha masat e nevojshme fitosanitare për të parandaluar hyrjen e dëmtuesve të bimëve në karantinë nga dërgesat e bimëve dhe produktave me origjinë bimore që eksportohen, në përputhje me kërkesat specifike fitosanitare të Palës importuese dhe të transitit.

Importimi i ushqimit dhe ushqimit përkafshë me origjinë bimore dhe të përzier mund të kryhet vetëm nëse plotësohen kushtet e përshkruara në përputhje me rregulloret e sigurisë ushqimore në fuqi në Palën importuese.

Raportet e laboratorëve të autorizuar zyrtarisht për testimin e ushqimit dhe ushqimit përkafshë me origjinë bimore dhe të përzier dhe laboratorëve të autorizuar zyrtarisht për testimin e ushqimit dhe ushqimit përkafshë me origjinë bimore do të njihen reciprokisht nga autoritetet kompetente të Palëve.

Gjatë importit, dërgesat e ushqimit dhe ushqimit përkafshë me origjinë bimore dhe të përzier duhet të shoqërohen nga rezultatet e analizave laboratorike jo më të hershme se katër (4) muaj, të kryera me metoda të akredituara dhe të lëshuara nga laboratori të autorizuar zyrtarisht.

Secila Palë rezervon të drejtën për të kontrolluar dhe shqyrtaur dërgesat e ushqimit dhe ushqimit përkafshë me origjinë bimore dhe të përzier gjatë importit.

Palët do të caktojnë laboratori zyrtare për të kryer testet laboratorike dhe diagnostikimin e mostrës së marrë gjatë kontrollit fitosanitar. Palët bien dakord të njohin në mënyrë të ndërsjellë rezultatet e analizave laboratorike nga laboratori të autorizuar zyrtarisht përmes marrës nga dërgesat që janë subjekt i importit.

Kur gjatë importit përcaktohet se dërgesa e ushqimit nuk plotëson kushtet e përshkruara ushqimore të Palës importuese, autoriteti kompetent i Palës importuese do të informojë menjëherë autoritetin kompetent të Palës eksportuese në lidhje me këtë dhe do të marrë masa në përputhje me rregullat e saj të brendshme.

Autoritetet kompetente të Palëve njoftojnë njëri-tjetrin për masat që kufizojnë ose ndalojnë importin e ushqimit dhe ushqimit përkafshë me origjinë bimore dhe të përzier.

Autoritetet kompetente të Palëve shkëmbijnë formularët e certifikatave shëndetësore veterinare dhe fitosanitare që shoqërojnë dërgesat tek Palët dhe njoftojnë njëri-tjetrin për ndryshimet e tyre.

Autoritetet kompetente të Palëve caktojnë personat kompetentë për bashkëpunim dhe koordinim të aktivitetave në fushën e shëndetit të kafshëve, çështjeve fitosanitare dhe sigurisë ushqimore.

Neni 7

Lëvizja e lirë e produkteve ushqimore

Palët duhet të bëjnë përpjekje të përbashkëta për të lehtësuar lëvizjen e produkteve ushqimore, d.m.th. ushqim i ri, ushqim për grupe specifike të popullatës (ushqim për foshnja dhe fëmijë të vegjël, ushqim për qëllime të veçanta mjekësore, zëvendësues për një dietë të plotë ditore për persona me dietë për humbje peshe), suplemente dietike (shtesa dietike), ushqim me përbërje ushqyese të ndryshuar (ushqim për persona intolerantë ndaj glutenit, zëvendësues të kripës për konsum njerëzor, ushqime të përforcuara me vitamina, minerale dhe substanca të tjera me efekt ushqyes ose fiziologjik etj), kripëra për konsum njerëzor dhe prodhim ushqimi, aditivë ushqimore, aromatizues ushqimi, enzima ushqimore, mjete ndihmëse për prodhimin e ushqimit, ujë i pijshëm në paketim original (ujë mineral natyral, ujë burimi dhe tavoline) dhe në të njëjtën kohë parandalojnë hyrjen e sëmundjeve infektive ushqimore dhe produkteve të pasigurta të dëmshme për shëndetin e njeriut, si dhe zhvillojnë bashkëpunim në fushën e sigurisë ushqimore dhe punojnë për thjeshtimin e procedurave në fushën e sigurisë ushqimore.

Produktet sipas paragrafit 1 të këtij Neni mund të specifikohen në Shtojcë të veçantë.

Autoritetet kompetente të Palëve informojnë njëri-tjetrin mbi kushtet për importin e dërgesave të produkteve ushqimore të përmendur në paragrafin 1 të këtij Neni.

Autoritetet kompetente të Palëve shkëmbijnë formularët e certifikatave shëndetësore që shoqërojnë dërgesat tek Palët die do të njoftojnë njëri-tjetrin për ndryshimet e tyre.

Neni 8

Lëvizja e lirë e produkteve jo-ushqimore industriale

Palët duhet të bëjnë përpjekje të përbashkëta për të nxitur tregtinë e ndërsjellë, për të eliminuar pengesat teknike në tregtinë e produkteve industriale jo-ushqimore, duke mundësuar lëvizjen e lirë të produkteve industriale jo-ushqimore në një mënyrë që nuk kufizon tregtinë ndërkombëtare, ndërsa garantonin nivelin e kërkuar të sigurisë së produktit dhe mbrojtjen e jetës dhe shëndetit të njerëzve, kafshëve dhe mjedisit.

Bazuar në Udhëzuesin ISO /IEC 68 - Marrëveshjet për njojjen dhe pranimin e rezultateve të vlerësimit të konformitetit, dhe duke rikujtuar rëndësinë e statusit të organeve të tyre të akreditimit si nënshkrues të EA MLA me bashkëpunimin Evropian të Akreditimit (EA). Palët duhet të bëjnë përpjekje të përbashkëta për qëllim të thjeshtimit të procedurës së certifikatave të konformitetit, dhe gjithashtu pranimin e ndërsjellë të raporteve të provave nga laboratorët e akredituar në lidhje me produktet industriale jo-ushqimore, për sa kohë që organet e akreditimit të palëve kanë statusin e nënshkruesve të marrëveshjes që mundëson njojjen e ndërsjellë të ekivalencës së sistemit të akreditimit në masën që përfshin fushën e

laboratorëve të testimit (EA MLA). Palët mund të zgjerojnë fushëveprimin e bashkëpunimit në lidhje me objektin e akreditimit dhe arritjen e objektivave dhe objektit të këtij Memorandumi.

Neni 9
Dispozitat përfundimtare

Ky Memorandum do të hyjë në fuqi në ditën e notifikimit të fundit nëpërmjet të cilët Palët informojnë njëra – tjetrën se procedurat e tyre të brendshme për hyrjen në fuqi të memorandumit janë plotësuar.

Ky Memorandum mund të ndryshohet me pëlqimin e ndërsjellë të të gjitha Palëve.

Memorandumi mbetet në fuqi për një kohë të pacaktuar përvèç kur njëra nga Palët njofton synimin e saj për t'u tërhequr nga Memorandumi. Në këtë rast Memorandumi do të përfundojë 30 ditë pas datës së të njoftimit me shkrim.

Çdo mosmarrëveshje që mund të lindë në zbatim të këtij Memorandumi, zgjidhet me pëlqim të ndërsjellë nëpërmjet autoriteteve kompetente të Palëve.

Zbatimi i këtij Memorandumi nuk cenon përbushjen e detyrimeve të Palëve sipas marrëveshjeve dypalëshe dhe shumëpalëshe ndërkombëtare në të cilat njëra nga Palët është nënshkruese ose që lind nga anëtarësimi i tyre në organizata ndërkombëtare dhe rajonale. Palët zbatojnë standartet, rregullat, rregulloret dhe procedurat e organizatave ndërkombëtare në të cilat janë anëtare.

Lidhur në Shkup më 29 Korrik 2021, në tre kopje origjinale, në gjuhën serbe, shqipe, maqedonase dhe angleze, ku të gjitha tekstet janë njëloj autentikë. Në rast konflikti në interpretimin e këtij Memorandumi, teksti në gjuhën angleze do të ketë përparësi.

Aleksandar Vučić
President i Republikës së Serbisë

Edi Rama
Kryeministër i Republikës së Shqipërisë

Zoran Zaev
President i Qeverisë së Republikës të Maqedonisë së Veriut